НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.№ 48-254-04-35
Дата 24 / 11 2022 г.

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА 48-ОТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

28
13

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КОМИСИЯТА
ПО ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА КЪМ
48-ОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 80, ал. 1 от ПОДНС внасям аргументирано предложение за изменения и допълнения на приетия на първо гласуване законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование № 48-254-01-47 от 02.11.2022 г., внесен от н.пр. Томислав Дончев и група народни представители, както следва:

1. Параграф 1 от законопроекта да придобие следния вид:

§ 1. В чл. 26б:

1. Създава се нова ал. 4:

„(4) Институтите по ал. 1 може да бъдат обособявани и като самостоятелни юридически лица в структурата на висшето училище с акт на Министерския съвет, издаден по реда на чл. 9, ал. 3, т. 3, буква „а“.“

2. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

3. Създава се ал. 6:

„(6) В случаите по ал. 4, с акта на Министерския съвет се определят наименованието и структурата на института, както и статутът на разпоредител с бюджет на ръководителя му, а взаимоотношенията на висшето училище с института, конституирането и функциите на неговите органи за управление се определят от академичния съвет на висшето училище в приет от него правилник на института.“

2. В законопроекта да се добави § 3 със следното съдържание:

§ 3. Създава се чл. 91г:

„Чл. 91г. В случаите по чл. 26б, ал. 4 институтите могат да получават институционално финансиране и целеви средства за научни изследвания, както и

финансиране за изпълнение на стратегически научноизследователски програми и/или други национални програми.“

3. В законопроекта да се добави раздел „Заключителна разпоредба“ с § 4 със следното съдържание:

Заключителна разпоредба

§ 4. В Закона за развитие на академичния състав в Република България чл. 8, ал. 2 се изменя така:

„(2) Редовната форма на обучение е с продължителност до 3 години, задочната и дистанционната – до 4 години, а обучението на докторантите на самостоятелна подготовка и тези по чл. 21, ал. 7 от Закона за висшето образование е с продължителност до 5 години.“

Аргументи за направените предложения

1. По точка едно от предложението:

Предоставянето на правомощия на Министерския съвет да определя структурата, конституирането и функциите на органите за управление на институтите, когато са самостоятелни юридически лица, е известно отклонение от принципа за академичната автономия на висшите училища, предвид факта, че макар и в хипотезата на новата ал. 4 на чл. 26б институтите все пак остават част от структурата на висшите училища. Получава се и двойствен режим по отношение приемането на устройствените актове на институтите, които не са самостоятелни юридически лица, и тези, ползващи се от хипотезата на новата ал. 4 (самостоятелните юридически лица).

В този смисъл удачно е в правомощията на Министерския съвет да останат основните елементи при конституиране на института като самостоятелно юридическо лице, а именно Министерският съвет да определя наименованието и структурата на института, както и разпоредител с бюджет от каква степен е ръководителят му. Останалите елементи от уредбата на института като самостоятелно юридическо лице следва да останат в правомощията на академичния съвет на висшето училище, към което е институтът. Освен всичко друго, в приетия от академичния съвет правилник на института следва да се уредят и отношенията между висшето училище и института предвид спецификата на тези отношения, обусловена от статута на самостоятелно юридическо лице.

2. По точка две от предложението:

Трябва да бъде дадена възможност институтите със статут на отделни юридически лица да могат да получават институционално финансиране подобно на висшите училища и научните организации, както и целево финансиране за извършването на конкретни научни изследвания. Това ще позволи устойчивост на тяхната дейност и ще даде възможност за по-добро финансово управление на бюджетите им. В допълнение, на институтите трябва да може да бъде възлагано изпълнението на стратегически научноизследователски програми, за което да бъдат финансирани целево, както и да могат да бъдат бенефициенти по различни национални научни програми подобно на висшите училища и научните организации.

3. По точка три от предложението:

Настоящата уредба на максималната продължителност на обучението за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ е на повече от 20 години и не отговаря напълно на съвременните тенденции при обучението на докторанти. В повечето европейски държави обучението в докторантура е с продължителност повече от три години. Отчитайки и финансовия аспект на проблема и необходимостта държавата да осигури средства за издръжка на обучението и за стипендии на докторантите в редовна форма на обучение, предложението за увеличаване на максималния срок за обучение на докторанти на самостоятелна подготовка и т.нар. „проектни докторанти“ (по чл. 21, ал. 7 от Закона за висшето образование) няма да доведе до необходимостта от допълнителни бюджетни разходи. Същевременно именно при докторантите на самостоятелна подготовка и проектните докторанти е необходима по-голяма гъвкавост по отношение на сроковете за обучение, тъй като самото обучение при тези категории докторанти съдържа специфики и някои отклонения от режима на редовните докторанти. Удължаването на максималния срок няма да засегне обучението на докторантите, за които досегашният тригодишен срок се е утвърдил като достатъчен за пълноценно и качествено обучение, но ще позволи там, където времевият дефицит е пречка за такова качествено обучение, то да се проведе в достатъчен период, позволяващ пълно разгръщане на спецификите на дадената докторска програма. Тъй като по отношение срока на обучение Законът за висшето образование препраща към Закона за развитието на академичния състав в Република България, предложението е за изменение на ЗРАСРБ чрез заключителна разпоредба в ЗИД на ЗВО.

Николай Денков Денков **ВНОСИТЕЛ:**

Кристиян Вигенин